

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2023-01- Nr.

**DĖL VYRIAUSYBĖS 2019 M. RUGSĖJO 4 D. NUTARIMO NR. 924 PAKEITIMO
PROJEKTO**

Lietuvos Respublikos finansų ministerija parengė ir teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. rugsėjo 24 d. nutarimo Nr. 924 „Dėl Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymo įgyvendinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas). Nutarimo projektas parengtas siekiant patikslinti Nemokumo administratorių atrankos taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. rugsėjo 4 d. nutarimu Nr. 924 „Dėl Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymo įgyvendinimo“ (toliau – Taisyklės), nustatytą nemokumo administratoriaus juridinio asmens (toliau – Juridinis administratorius) darbo krūvio skaičiavimą atsižvelgiant į praktikoje kylančias nemokumo administratorių atrankos (toliau – Atranka) veikimo problemas. Finansų ministerija teikia glaustą analitinę informaciją apie Nutarimo projektą:

I. Nutarimo projekto tikslas	Stabdyti nemokumo administratorių veiksmus, kuriais manipuluojama Nemokumo administratorių atrankos programa (toliau – Atrankos programa), ir naikinti prielaidas nesąžiningai konkurencijai atsirasti.
II. Sprendžiama problema	<p>Kai kurių nemokumo administratorių veiksmai, kuriais manipuluojama Atrankos programa, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas dalyvaujant Atrankoje ir būti paskirtiems administruoti įmonę bankroto procese. Manipuliavimo veiksmai įgyvendinami:</p> <ul style="list-style-type: none">• steigiant neribotą skaičių Juridinių administratorių, tokiu būdu jų vadovui – jiems vadovaujančiam nemokumo administratoriui (toliau – Vadovas) padidinant tikimybę <i>de facto</i> asmeniškai laimėti Atranką atstovaujant kuriai nors įmonei;¹• Juridiniame administratoriuje laikinai įdarbinant darbuotojus – nemokumo administratorius fizinius asmenis, vykdančius veiklą juridiniame asmenyje (toliau – Darbuotojas), tokiu būdu siekiant dirbtinai sumažinti Juridinio administratoriaus darbo krūvio reikšmę.²

¹ Remiantis 2022 m. gruodžio 27 d. duomenimis, 21,5 % nemokumo administratorių, turinčių teisę tapti Vadovais, vienu metu vadovauja 2–14 Juridinių administratorių. Šiai daliai Vadovų iš viso priklauso 55,2 % visų įregistruotų Juridinių administratorių (317).

² 2022 m. gruodžio 23 d. duomenys rodo, kad per pastaruosius 18 mėnesių 20 Vadovų (10,7 % nemokumo administratorių fizinių asmenų, vykdančių veiklą juridiniame asmenyje), inicijavusių daugiausia Darbuotojo keitimo procedūrų, iš viso Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Tarnyba) pateikė 54,8 % visų rinkoje patvirtintų prašymų dėl Darbuotojo keitimo (1815).

III. Siūlomos priemonės	Pakeisti Juridinio administratoriaus darbo krūvio skaičiavimo algoritmą, vardiklio reikšmę prilyginant Darbuotojų koeficientų ³ sumai, ir panaikinti Taisyklių 11.2 papunkčio antrąjį sakinį dėl nulinio krūvio priskyrimo Juridiniam administratoriui, neturinčiam Darbuotojo, kuris administruotų bent vieną bankroto procesą tame Juridiniame administratoriuje.
IV. Suinteresuotų šalių pozicija	Nemokumo administratorių profesijos atstovų nuomonė dėl Nutarimo projektu siūlomos darbo krūvio skaičiavimo algoritmo išsiskiria. Nemokumo administratorių rūmai (toliau – NAR) mano, kad siūlomas pakeitimas iškreips konkurenciją ir ribos Darbuotojų įsidarbinimą Juridiniuose administratoriuose. Nemokumo ir verslo administratorių asociacija (toliau – NVAA) mano, kad siūlomas reguliavimas yra teisingesnis, užtikrinantis lygiavertę visų nemokumo administratorių konkurenciją.
V. Priemonių kaštai	Atsižvelgiant į tai, kad Atranka vykdoma Audito, vertinimo ir nemokumo informacinėje sistemoje (toliau – AVNIS), Nutarimo projekto nuostatomis įgyvendinti reikia atlikti atitinkamus AVNIS pakeitimus, kuriuos atliks sistemos tvarkytoja Tarnyba iš tam tikslui suplanuotų lėšų.
VI. Nauda visuomenei	Priėmus Nutarimo projektą bus užtikrintas teisingesnis ir sąžiningesnis Atrankos procesas, tai panaikins prielaidas Juridiniams administratoriams manipuluoti Atrankos programa praktikoje nustatytais būdais.

Pagal galiojančių Taisyklių 11.2 papunktį Juridinio administratoriaus darbo krūvis apskaičiuojamas Darbuotojų turimų darbo krūvių sumą padalijant iš Darbuotojų, turinčių darbo krūvį tame Juridiniame administratoriuje, skaičiaus. Taip pat nustatyta, kad jeigu nė vienas Darbuotojas tame Juridiniame administratoriuje neturi darbo krūvio, tokio Juridinio administratoriaus darbo krūvis lygus 0.

NAR yra ne kartą raštu informavę⁴ Finansų ministeriją ir Tarnybą apie kai kurių Juridinių administratorių piktnaudžiavimą turimomis teisėmis, siekiant nesąžiningai laimėti daugiau Atrankų, įgyvendinant šias manipuliavimo Atrankos programa schemas:

1. Vadovas steigia neribotą skaičių Juridinių administratorių. Jis, atstovaudamas naujai įsteigtiems Juridiniams administratoriams jų pirmosiose Atrankose, *de jure* įgyja nulį darbo krūvį, nepaisant to, kad tuo pačiu metu jam faktiškai priskirtas darbo krūvis kituose Juridiniuose administratoriuose. Praktikoje fiksuota atvejų, kai toje pačioje Atrankoje Vadovas atstovavo keliems jam priklausantiems Juridiniams administratoriams.

2. Prieš dalyvaudamas Atrankoje, Juridinis administratorius laikinai įdarbina tam tikrą skaičių Darbuotojų, tokiu būdu dirbtinai padidindamas darbo krūvio skaičiavimo formulės vardiklį, kas atitinkamai sumažina darbo krūvio reikšmę.⁵ Laimėjęs norimas Atrankas, Juridinis administratorius atleidžia naujuosius Darbuotojus, o visų jiems priskirtų bankroto procesų administratoriumi tampa likę (nuolatiniai) Darbuotojai (dažniausiai Vadovas). Praktikoje fiksuotas

³ Darbuotojo koeficientas lygus vieneto ir Juridinių administratorių, kuriuose jis dirba, skaičiaus santykiui.

⁴ NAR 2021 m. kovo 19 d. raštas Nr. SR-2021-154 „Kreipimasis dėl atrankos programos veikimo ir tobulinimo“; NAR 2021 m. balandžio 16 d. raštas Nr. BN „Dėl „Nemokumo administratorių atrankos taisyklių netinkamo realizavimo“; NAR 2021 m. birželio 11 d. raštas Nr. SR-2021-353 „Dėl atrankos programos“; NAR 2021 m. birželio 29 d. raštas Nr. SR-2021-456 „Dėl nemokumo administratorių atrankos“; NAR 2021 m. rugpjūčio 9 d. raštas Nr. SR-2021-509 „Pakartotinai dėl Nemokumo administratorių atrankos taisyklių netinkamo programinio realizavimo“.

⁵ Remiantis 2023 m. sausio 18 d. duomenimis, 28,9 % visų Darbuotojų (įskaitant ir Vadovus) vienu metu yra įdarbinti 3-14 Juridinių administratorių, kas sudaro 58,5 % visoje rinkoje šiuo metu fiksuotų darbo santykių su Juridinių administratoriumi.

atvejais, kai Vadovas tapo 6 buvusiems Darbuotojams priskirtų bankroto procesų nemokumo administratoriumi.⁶

Manytina, kad Nutarimo projektu siūlomi pakeitimai leis tolygiau paskirstyti darbo krūvį nemokumo administratoriams, nes:

- nulinis darbo krūvis nebus priskiriamas naujai įsteigtam Juridiniam administratoriui, jeigu jo Vadovas tuo metu jau bus paskirtas administruoti bent vieną bankroto procesą kitame Juridiniame asmenyje;
- numatytas Darbuotojo koeficientas neleis dirbtinai sumažinti Juridinio administratoriaus darbo krūvio laikinai įdarbinant Darbuotojus. Kuo didesnis Darbuotojo turimų darbdavių (Juridinių administratorių) skaičius, tuo didesnę Juridinio administratoriaus darbo krūvio reikšmę tai nulems.

Akcentuotina, kad darbo krūvių paskirstymas įvertinant nemokumo administratorių *de facto* turimus pajėgumus padės nemokumo administratoriams užtikrinti teismų praktikoje suformuotų aukštesnių veiklos ir atsakomybės standartų, įpareigojančių veikti itin sąžiningai, rūpestingai ir atidžiai, laikymąsi.⁷

Įsigaliojus Nutarimo projektui, Tarnyba toliau vykdys Atrankos stebėseną ir kas pusmetį savo svetainėje viešins Atrankos programos rezultatus. Pagal šiuos duomenis Finansų ministerija vertins, ar problema yra realiai sprendžiama.

Atsižvelgus į NAR pasiūlymą, Taisyklių 11.1 papunktis papildomas trumpiniu „nemokumo administratoriaus darbuotojas“ ir sukonkretinama, kad nemokumo administratoriaus fizinio asmens sąvoka apima ir Juridinio administratoriaus dalyvių, kai pagal atitinkamos teisinės formos juridinius asmenis reglamentuojančius teisės aktus juridinis asmuo neprivalo turėti darbuotojų.

Atsižvelgusi į Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos siūlymą įvertinti galimas neigiamas Taisyklių pakeitimo pasekmes ir Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos rekomendacijas, Finansų ministerija atliko poveikio konkurencijai vertinimą. Buvo prieita prie išvados, kad Nutarimo projektu siūlomas reguliavimas turės labiau teigiamą poveikį konkurencijai nei neigiamą.

Finansų ministerija įvertino Konkurencijos tarybos pasiūlytą teisinio reguliavimo alternatyvą.⁸ Atsižvelgiant į 2023 m. sausio 11 d. nuotolinio posėdžio su Konkurencijos tarybos atstovais metu aptartus aspektus, manytina, kad Nutarimo projektu siūlomas teisinis reguliavimas efektyviau spręs manipuliavimo Atrankos programa problemą.

Atsižvelgus į 2022 m. gruodžio 7 d. susitikimo su NVAA atstovais metu pateiktą pasiūlymą, šio rašto priede pateikiami Juridinio administratoriaus darbo krūvio skaičiavimo pagal Nutarimo projekte numatytą darbo krūvio skaičiavimo algoritmą pavyzdžiai.

Nutarimo projektas derintas su Teisingumo ministerija, Tarnyba, Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba, Konkurencijos taryba, NAR. Papildomų pasiūlymų pateikė NVAA ir NNAA. Pastabos, į kurias neatsižvelgta ar atsižvelgta iš dalies, pateikiamos šiame teikime ir derinimo pažymoje.

⁶ Nemokumo administratorių atrankos kompiuterinės programos 2022 metų I pusmečio rezultatų apžvalga, 9 p.: https://avnt.lrv.lt/uploads/avnt/documents/files/2021%20MET%C5%B2%20II%20PUSME%C4%8CIO%20AP%C5%BDVALGA%20KAIP%20U%C5%BDTIKRINAMAS%20ATRANKOS%20PROGRAMOS%20TAIKYMAS_gerais.pdf.

⁷ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. lapkričio 21 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-506/2012.

⁸ Konkurencijos tarybos 2023 m. sausio 9 d. raštas Nr. (2.30Mr-43) 6V-31 „Dėl Nemokumo administratorių atrankos taisyklių projekto“

Nutarimo projektu nenumatoma reglamentuoti iki tol nereglamentuotų santykių, o galiojantis teisinis reguliavimas nėra keičiamas iš esmės, todėl numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas, vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 punktu, neatliekamas.

Nutarimo projektas paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS).

Nutarimo projektą parengė Finansų ministerijos Atskaitomybės, audito, turto vertinimo ir nemokumo politikos departamento (direktorė Ingrida Muckutė, tel. (8 5) 239 0164) Audito, turto vertinimo ir nemokumo valdymo skyriaus (vedėja Siuzana Ščerbina-Dalibagienė, tel. (8 5) 239 0052) vyriausiasis specialistas Mindaugas Rumšas, tel. (8 5) 239 0076.

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 1 lapas.
2. Nutarimo projekto lyginamasis variantas, 1 lapas.
3. Derinimo pažyma, 2 lapai.
4. Antikorupcinio vertinimo pažyma, 6 lapai.
5. Poveikio konkurencijai vertinimo pažyma, 4 lapai.
6. Suinteresuotų institucijų pastabos, 15 lapų.
7. Juridinio administratoriaus darbo krūvio skaičiavimo pavyzdžiai, 1 lapas.

Finansų ministrė

Gintarė Skaistė